

NATURWISSENSCHAFTLICHER ANZEIGER

der allgemeinen Schweizerischen Gesellschaft für die gesammten
Naturwissenschaften.

Den 1. Juny

No. 12.

1818.

CREPIDES HELVETIAE

accuratius determinatae per Alb. Hallerum fil.

In Historia Plantarum Delphinatus III. 146., libro observationibus novis et subtilibus ornato plurimis, monet Villarsius, errorum confusio- nisque in operibus botanicorum causam, praesertim in speciebus generis naturalis ideoque cautius determinandis, in eo positam esse, quod regio eadem, non omnes, sed plures tantum species generis cujusdam alat, omnibus autem notae quaedam communes sint, praeter genericas, et quod habitus, divisio caulis, foliorum figura, aliaeque notae spectabiles plurimum variant, pro situ plantae vario, immo in uno et eodem individuo pro eorum situ relativo. Hujus confusionis specimina vidimus in *Anchusis*, tot variisque plantis pro officinali venditatis, in *Crepidibus*, cum Itali Cr. *setosam*, Villarsius *taraxacifoliam* pro Cr. *tectorum* L. habuerint. Beata vero patria, in media quasi Europa sita, plantas diversissimarum alit regionum, atque quasi terminum sistit plurimum, v. gr. Hungaricae *Geranium divaricatum*, *bohemicum*, *Sisymbrium pannonicum*, *Astragalus exscapus*, ad occidentem Helvetiae nusquam occurrunt, uti *Phleum commutatum*, *Potentilla glacialis*, *Saxifragae* quaedam ad orientem. *Crepidis* genus Europae proprium pene, et Helvetia species plures fert quavis fere alia ditione; nam terminus orientalis est Cr. *taraxacifoliae*, occidentalis *globiferae*, septentrionalis *setosae*, australis *tectorum*. His motus per multos abhinc annos huic generi, et Hieraciis operam et studium impendi.

Antiquiores botanici quasdam habent species; genere vero non constituto, ad Hiera-

cium genus referebant. Nec icones, nec descriptiones magni sunt momenti, quoniam in notis maxime variabilibus, ut folia, divisio caulis, attentis, constantes neglexere. Vaillantius primus eas in genus, *Hieracioïdes* dictum, coëgit, Linnaeus postea, talia improbens nomina, denominatione abs planta alii generis, ejusdem tamen familiae, mutuata, *Crepidis* nuncupavit. Moenchius, qui in Methodo plurima discerpserit genera, et hoc in duo partitus est, caractere a prolongatione seminis ducto, quem postea Candollaëus sequutus est. Ejusmodi autem character nimis exilis videtur ad dividendum genus, bonum ceterum, nec numerosum, habituque communi junctum. Mihi is tantum pappus juste recteque stipitatus dicitur, qui stipiti proprio, in apice seminis quasi articulato, demum ab illo sponte solubili et cum illo avolante, insidet ut in *Taraxaco*, *Chondrilla*, in *Barkhausia* vero Moenchii, integumentum seminis, valde attenuatum, sed sulcos, costasque denticulatas suas tamen servans, longius ultra embryonem continuatur.

Char. gen. Calyx calyculatus multiflorus; Squamis interioribus simplici serie, exterioribus multo minoribus, totis ab interioribus solutis, fabricae diversae, patulis, seu reflexis, post anthesin cito marcescentibus, immo deciduis. Receptaculum alveolatum, nudiusculum, aut pilosum, limbo alveolorum ciliato. Pappus sessilis.

Habitus. Radix fusiformis, aut fibrosa, annua aut biennis. Caulis striatus s. sulcatus, absque laesione semper erectus, divisus aut ramosus; folia oblonga, nervis pinnatis, multifarie pinnatim divisa, aut dentata tantum, caulinis amplexicaulibus hamatis s. sagittatis, basi foliorum utrinque infra insertionem prolonga-

ta, pedunculis subjecta, linearia, margine revoluta; inflorescentia plerumque fastigiata, squamarum interiorum calycis dorso, semine maturante, saepius fungoso-incrassato. Pappus niveus, mollissimus, nitens.

SPECIES.

A. *Bärkhausiae* Moench. Semina disci valde attenuata, elongata, ut pappus stipitatus videatur; ceterum 10. sulcata, 10. costata, costis serrulato-scabris. Pedunculi plerumque incrassati. Receptaculum pilosum.

1. *Caule paucifloro.*

1. *Cr. alpina*, calyce exteriori membranaceo scarioso, caule 1-3-floro. L. Gmel. sib. II. p. 16. T. V. Gärtn. t. 158.

In M. Generoso. Lachenal. ♂. VI. VII.

Folia caulina ovata, s. ovato-lanceolata, dentata. Flos maximus generis, uncialis fere.

2. *Caulibus multifloris.*

2. *Cr. foetida*, piloso-scabra, caule ramoso, ramis subunifloris, floribus ante anthesin nutantibus, squamis interioribus calycinis dorso pellitis, basi apiceque pedunculorum setulis capitatis adpersis. L. Hall. Enum. 750. n. 1. Hist. n. 29.

In temperiori, calidiori ad vias, in siccis. ♂. ☉. VI—X.

Radix praecipue, et anthodium s. flos, graveolens, odore castorei, amygdalarum amararum, foliorum juglandis, corticis salicis etc. Herba cinerascens pilis crebrioribus. Caulis 1—1½. pedalis, a basi fere ramos emittit, nudos, s. pedunculos 1-rarius 2-3-flosos. Folia pinnatifida, pinnis s. laciniis triangularibus peracutis, denticulatis nec ne, denticulis acutis, quasi mucronatis, terminali maximâ, ut in toto fere genere, triangulâ: basin versus minores, pinnatae, ut petiolus dentatus dicitur. Flosculi subtus rubro-vittati. Dorsum calycinarum squamarum interiorum pilis brevibus, densissimis vestitum, exteriores ovatae, glabriusculae, s. ovato-lanceolatae pubescentes, apice fuscae. Semina in concavitate squamarum calycis sita minus longe attenuata, ideo pappus sessilis dicitur.

3. *Cr. taraxacifolia*, piloso-scabra, cauli a basi ramoso, ramis multifloris, calycibus conico-cylindricis, squamis exterioribus ovato-lanceolatis, interioribus triplo majoribus, tomentosus, muricatis Hall. Enum. 750. n. 2. Hist. n. 30. Lachenal Diss. in Actis Basil. Novis 1. n. 7. De Cand. fl. fr. n.

In siccis fere ubique extra frigidiorum Helvetiam. ♂. V. ☉. IX. X.

Herba cinerascens. Caulis inferne et ad folia insigniter purpurascens, 1—2'. Folia lyrato-pinnata, pinnâ terminali maxima deltoideâ dentatâ, ceteris sublinearibus dentatis. Caulina pinnatifida, basi in lacinias approximatas, lineares, imas recurvas secta, ad instar fere stipularum *Violae tricoloris*. Calyces facie albidâ, farinosâ, dorso squamarum ad marginem membranaceum usque tomentosus, quod tomentum ex pilis albis adpressis implexis constat, et in pedunculos descendit: ad mixtae setulae capitatae. Flosculi sulfurei, subtus pallidiores, rubro-vittati.

4. *Cr. setosa*, herbâ glabriusculâ, setis herbaceis adpersâ, calycibus glabriusculis, carinâ setosis, caule ramoso, ramis multifloris fastigiatis. Hall. Hist. n. 32. Lachenal. Diss. cit. Roem. Arch. Winterl. Hortus. Pest. *Crepis aspera*. fig. 3. sed descriptio melior quam icon. De Cand. Ic. rar. t. ...

In transalpinis vulgo, cis alpes seminibus tantum casu advenis provenit, mox disparêt. ♂. V—IX.

Caulis 1—1½. Herba laete virens. Folia radicalia lyrato-pinnatifida laciniis linearibus lanceolatisque, summa ovato-triangulari, subinde protracta; sed in sterili terrâ, s. in olla culta, folia oblonga, dentata, subsinuata; quod omnibus crepidibus accidit, inprimis laete virentibus. Flosculi citrini, concolores.

5. *Cr. recognita*, herbâ pilosiusculâ, calycibus cylindricis, squamis interioribus 4-plo longioribus, tomentosulis, carinâ nigro-setosis, exterioribus ovatis. N.

Ad vias calidioris Helvetiae. ♂. V. ☉. IX. X.